

Jej názov je doložený od roku 1113 ako Sitar, neskôr Chithar (1302), Csitar (1773), Čitáry (1920), Dolné Štitáry (1927), Dolné Štitáre (1948), Nitra-Štitáre (1975), Štitáre (2003).

V roku 1348 patrila obec panstvu Jelenec, neskôr viacerým zemepánom.

V roku 1629 Ugrinovičovi, neskôr Majthényimu, Migazzimu, od roku 1800 Zerdahelyimu.

V roku 1576 obec vypálili Turci.

V roku 1715 mala obec vinice a 19 domácností, v roku 1751 mala 51 rodín, v roku 1787 mala 50 domov a 380 obyvateľov, v roku 1828 mala 56 domov a 396 obyvateľov.

Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom.

Od polovice 19. storočia patrili majetky v obci Zamoyskovcom a Stummerovcom.

JRD založili v roku 1952, v roku 1957 ho prevzal majetok Stálej celoštátnej poľnohospodárskej výstavby v Nitre.

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 3. časť

Štitáre ležia v severozápadnej časti Žitavskej sprašovej pahorkatiny pri juhovýchodnom úpätí Tríbeča na hornom toku potoka Kadaň. Stred obce má nadmorskú výšku 240 m n. m., chotár leží vo výške 210 - 619 m n.m. Povrch chotára na odlesnenej pahorkatine tvoria mladotret'ohorné usadeniny, na vrchovine druhohorné horniny.

Má rendziny, hnedé lesné a hnedozemné pôdy.

Od roku 1954 je tu na ploche 24,50 ha štátna prírodná rezervácia Žibrica - skalná step s teplomilnými rastlinnými a živočíšnymi spoločenstvami.

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 3. časť

V roku 1349 ubezpečil kráľ Ľudovít obyvateľov obce Chytar, patriacej k hradu Gýmeš o starých slobodách a vyzval ich, aby aj naďalej ostali na svojich miestach.

Potom patrili na dlhšiu dobu do gýmeškého hradného panstva.

V roku 1454 určili Forgáčovci celý dôchod z obce na údržbu hradu a súčasne podstatne zvýšili feudálne ťarchy.

V roku 1462 prepadli a zničili obec šľachtici Ondrej a Michal Lefantovský z pomsty voči Forgáčovcom. Po obnovení obce gazdovalo tu panstvo starostlivejšie a v roku 1496 dovolilo, aby si poddaní vysadili prvé vinice na pozemkoch opustených usadlostí.

V 14. storočí patrila Forgáčovcom z Gýmeša.

Roku 1576 obec bola vypálená a vyplienená Turkami.

V 16. storočí boli zemepánmi Ujfalušiovci.

V 17. - 18. storočí Ugronovičovci, Majthényiovci a Migazziovci, neskôr Zamojskovci.

Obyvatelia sa v minulosti venovali poľnohospodárstvu, dorábali kvalitné víno a ovocie.

V roku 1715 bolo v obci len 9 usadlostí.

Podľa daňového súpisu z roku 1752 tu žilo 57 poddanských rodín, z toho 38 sedliackych, 14 železiarskych a 5 pod železiarskych, ktoré hospodárili na 540 bratislavských mericiach polí, 44 pokosocho lúk, 691 kopáčoch viníc, 30 bratislavských mericiach konopísk a kapustniskách na 3190 hlávok.

V roku 1790 mala obec 383 obyvateľov.

V roku 1800 predali obec Addovci spolu s Dolnou Malantou Zerdahelyovcom.

Cholerové epidémie v rokoch 1831, 1849 a 1866 znížili stav obyvateľstva na 348.

V roku 1930 tu postavili 100 domov so 470 obyvateľmi, z toho 414 bolo maďarskej národnosti.

V roku 1910 bolo v obci už 447 obyvateľov. Väčšina z nich bola maďarskej národnosti. Do roku 1961 sa ich počet zvýšil na 599.

JRD bolo založené v roku 1952, neskôr ho prevzal majetok Stálej celoštátnej výstavy v Nitre.

V roku 1954 bola v chotári obce vyhlásená chránená krajinná oblasť Ponitrie.

V roku 1964 zriadili na Žibrici nad obcou botanickú rezerváciu.

Obec v rokoch 1975 - 2002 administratívne patrila do Nitry. Po tomto období sa od mesta odčlenila a stala sa samostatnou obcou.

Druhým najvyšším miestom je výrazný vápencový vrchol Zobor vo výške 587 m n.m., odkiaľ je dobrý výhľad na široké okolie.

Nad obcou sa nachádza najvyšší vrchol Žibrica (618 m) - výrazný pyramídový vrchol v juhozápadnej časti pohoria, na ňom rovnomenná prírodná rezervácia.

Na vrchole sú zreteľné zvyšky valu hradiska.

V severnom svahu sú skalné útvary s výhľadom na skupinu Jelenca a Tríbeča. Rezervácia má charakter lesostepi, chránia sa tu spoločenstvá na vápencoch a lesné spoločenstvá.

Z množstva chránených a vzácnych kvetov treba spomenúť lipnicu badenskú, hrachor benátsky, deväťorník sivý, ďatelinu červenkastú, lúčovku veľkokvetú, cesnak guľatohlavý, ako i majestátnu orchideu - jazýčkovec jadranský.

Žije tu veľa druhov vzácného hmyzu - k najznámejším patrí modlivka zelená, množstvo plazov, napríklad jašterica zelená, užovka hladká a množstvo druhov vtákov.

Kataster obce ponúka lesy, lúky a polia, ktoré sú vhodné na turistické vychádzky do prírody.

ŽIBRICA - výrazný pyramídový vrchol v juhozápadnej časti CHKO Ponitrie (Geomorfologický celok: Tribeč), do ktorej patrí aj navrhované územie európskeho významu (ÚEV) Zoborské vrchy.

Zoborské vrchy tvoria najjužnejší výbežok pohoria Tribeč. Hlavný hrebeň má východno - západnú orientáciu. Geologické podložie tvoria vyvreté horniny (kremenné diority a granodiority) prekryté usadenými horninami (triasové kremence a vápence). Menej odolné vápence vytvárajú na území Zoborských vrchov krasové javy. V masíve najvyššieho kopca Žibrica sa nachádzajú neprístupné jaskynné priestory s bohatou výzdobou.

Odolnejšie kremence sú z veľkej diaľky vidieť vo forme skalných útvarov v masíve vrchu Zobor, ktorý je centrom územia. Práve pestré geologické podmienky v kombinácii s orientáciou svahov k svetovým stranám dali priestor pre rozšírenie rôznych typov biotopov s mnohými vzácnymi druhmi rastlín a živočíchov.

Stretávajú sa tu rastliny a živočíchy typické pre nižšie pohoria Karpát s teplomilnými rastlinami a živočíchmi nížin panónskej oblasti.

Súčasťou územia sú rezervácie vyhlásené už začiatkom päťdesiatych rokov minulého storočia na prísnu ochranu prítomných teplomilných lesostepných rastlinných a živočíšnych spoločenstiev - NPR Zoborská lesostep a PR Žibrica.

NPR Zoborská lesostep so zachovalou lesostepnou dubinou a skalnou stepou na vápencoch s výskytom vzácných a chránených druhov rastlín a živočíchov, Svoradova jaskyňa, krasová vyvieracia - Svoradov prameň, hradisko - stopy po osídlení Zobora z obdobia Veľkej Moravy.

PR Žibrica so stepnými, lesostepnými, lesnými rastlinnými a živočíšnymi spoločenstvami. Na severnom svahu sú skalné útvary s výhľadom na skupinu Jelenca a Tríbeča. Z množstva chránených a vzácných kvetov treba spomenúť lipnicu badenskú, hrachor benátsky, deväťorník sivý, ďateľinu červenkastú, lúčovku veľkokvetú, cesnak guľatohlavý, ako i majestátnu orchideu - jazýčkovec jadranský. Žije tu veľa druhov vzácného hmyzu - k najznámejším patrí modlivka zelená, množstvo plazov, napríklad jašterica zelená, užovka hladká a množstvo druhov vtákov.

Celý vrchol Žibrice je zalesnený, čo neumožňuje vychutnať si krásne výhľady na okolie. Po krátkom zastavení na vrchole a zápise do vrcholovej knihy sa vraciame späť do bodu Pod Žiricou, odkiaľ prudko klesáme smerom na JZ až ku krásnym lúkam.

Sme očarení touto krajinou a prekvapivo pozeráme na kosené lúky. Je to veľmi pekný úsek takmer po rovine, kde sa ešte niekoľkokrát obzeráme na masív Žibrice.

Postupne sa dostávame do lesa a klesáme do sedla pod Žibricou. Tu sa zľava pripája modrá turistická značka (asfaltová cesta) a my ďalej pokračujeme po Ponitrianskej magistrále.

Na vrchol je možné sa dostať po rôznych turistických značkách:

- po červenej priamo zo Zobora
- z Podhorian po modrej, ktorá sa napája na červenú
- zo Štitár po modrej, ktorá sa napája na červenú
- zo Žirian po červenej

Waypointy su určené pre cestu zo Stitar.

Skrýša sa nachádza neďaleko vrcholu. Na vrchole tiež nájdete "knihu návštev", kde sa môžete zapísať.